

P A R S X I I X .
DE
SPECIFICIS STO-
M A C H I C I S .

Tanta est Ventriculi affinitas & conspiratio cum reliquis totius corporis partibus, ut ex eius vel minimo errore cætera particula statim in consensum trahantur, & ita infinita propemodum mala procreentur. Hinc medendi arte instructi omni tempore in id unice incumbendum putarunt, ut in Pharmacopoliis semper ejusmodi medicamenta cum cæteris extarent, quæ ventriculum bene valentem in suo esse vel conservarent, & ab omni læsione tue-

rentur, vel morbo oppressum iterum ad sanitatem reducerent. Hæc verò sunt variorum generum. Quædam enim ventriculus per os ingressa excipit; quædam verò extra applicantur formâ Olei, inunctionis, fomenti, linimenti, cataplasmatum, epithematis sacculi, &c. Ex his è Chymicorum numero sunt sequentia, elegantiora, nobiliora, & sæpius probata, quæ jam in medium producemus, incepturi de Spiritu Vitrioli.

C A P U T I .

DE
S P I R I T U V I T R I O L I ,

Vitriolum à multis ad quartam ferè morborum partem percurandam destinatur, quod nemo admiratur, qui scit ex variis & heterogeneis illud esse compositum quæ beneficio Spagyriæ & Vulcani artificiosè segregari & in saluberrima remedia redigi possunt. In eo namq; reperies frigidum, calidum, incrassans, attenuans, adstringens, aperiens, coagulans, resolvens, purgans, sudoriferum &

roborans: Sicut id non incongruè Turquetus, & post hunc Sala probavere. Peritus quippe Artifex ex Vitriolo sedulâ arte extrahit phlegma Spiritum humidum & siccum, oleum viride & rubeum, Sal, Sulphur & Colchotar, per veram istius corporis anatomen, & hæc omnia ad complurium morborum sanationem, in usum Medicum veniunt. Unde Gesnerus illum Medici personâ vix dignum judicat, qui Medicamentis

camentis Vitriolatis se posse carere autumat. Et Theophrastus Oleum Vitrioli vocat partem Pharmacopoliū quartam, atque cuilibet Pharmacopæo ita commendat, ut sint instar lapidis angularis in suâ officinâ, cujus præparatio lege artis, sequenti modo expeditur.

R. Oli calcinati lib. vj. vel viij. injiciantur Retorta benè lutata. Huic aptetur Recipiens amplum, commissuris benè clausis. Accendatur ignis, paulatim augeatur. Circiter horam septimam spiritus albi apparere incipiunt: Iterum augeatur ignis, & ita continuetur per integrum diem. Tandem detur maximus ignis, atq; continuetur hic labor usq; ad finem secundi vel tertiū diei. Donec nulli amplius egrediantur, quod cognoscet, si receptaculum pellucidum appareat. Postea refrigerentur omnia sensim. Rectificetur Spiritus in balneo à phlegmate destillando, donec acida guttula destillare incipiant, postea rectifica eundem per retortam vitream in cinere, sic exhibet clarus, in retortâ verò manet rubicundum. & acro. sup. vitrioli &c.

OBSERVA:

Brendelius in Chymia Sect. j. c. 3. p. 26. vulgari huic destillationi Oli duos errores impingit; primò quod calcinatio Oli multum Spirituam deperdat, deinde quod ignem violentum diutius quam par est, adhibeant, ibidemq; singularem modum proponit.

Verùm cum Spiritus in calcinatione evanescentes vix ac ne vix operæ adhibitæ æquivalent, igitur præstat vulgaram viam calcare cum hâc cautelâ, ne nimium initio calcinetur, neq; nimius ignis in destillatione urgeatur. Etenim ut in omni destillatione, ita quoq; in hâc pedetentim est procedendum.

CORRECTIO SPIRITUS VITRIOLI.

Hic Spiritus Vitrioli adhuc aliquid aciditatis in se habet, & ita corrigitur:

Sume tempore Verno purpureas violas, succi plenas, iisdemq; affunde spiritum Vitrioli vulgari modo paratum, qui ubi violarum colore tinctus fuerit, eum per chartam bibulam transcola, & usui reserva. Hoc modo aliquid aciditatis amittit, & gratum aliquo modo saporem, colorem & odorem acquirat, ut etiam ad gutt. xij. exhiberi possit.

VIRES & USUS.

Vitriolum, ejusq; Spiritum multi rejiciunt, clamitantes, non esse Medicamentum esurinum, sed calidissimum, summoperè desiccans, materias excrementitias in ventriculo coagelans, crustas inducens, hominem exurens, stomachum penetrans & erodens, atq; foramine facto, ut in pannis solet, morbi occasionem præbens. Hi verò nesciunt, multa

Ddd 3

extrin

extrinsecus adhibita, cutem exulcerare, ut sunt allium, sinapi, acetū, succus Citri & Limonum, Spiritus mellis, &c. quæ æquè ac Spiritus Vitrioli, metalla exedunt, & tamen illa stomachus sine noxâ recipit, & ope innati humidī, adjuvante Epatis & cordis calore domat. Sic humores excrementitii, ut bilis flava, atra, æruginosa, & pituita acida, in terram effusa, eam fermentant, & in bullas attollunt, obvia quæq; arduunt, & tamen corporis partibus internis nihil nocent. Ergo cum his minimè convenientes, planè contrarium statuimus, & has sequentes vires, tam propriâ experientiâ edocti, quàm multorum doctorum Virorum testimoniis adducti, Spiritui Vitrioli adscribimus.

1. Valet contra Apoplexiam.
2. Tollit morbum caducum.
3. Valet contra Paralyfin.
4. Contra Spasmm.
5. Curat Tremorem cordis & corporis.
6. Omnem debilitatem visus.
7. Surditatem & Tinnitum aurium.
8. Rheumati capitis & squinantia medetur.
9. Tussim, Asthma & Plenissimam pellit.
10. Sanguinem sistit.
11. Syncopen curat.
12. Appetitum excitat.
13. Extinguit sitim.

14. Valet ad eructationem stomachi.
15. Ad Colicæ dolorem.
16. Ad Hæmorrhoidas & omnia Apoplemata.
17. In febris ardentibus & Hydropem mirificè confert.
18. Curat passiones matricis.
19. Ischiaticam, Podagras frigidas, & calidas.
20. Provocat Urinam.
21. Naturales, vitales, & animales spiritus reficit.
22. Obstructiones aperit tam splenis, quàm Epatis.
23. Putredinem curat.
24. Curat Lapidem & omnes passiones Renum.
25. In Peste & Febris pesti-
lentialibus, morfu serpentis, Tertianâ, Quartanâ, felicissimè usurpatur.
26. Sanguinem mundificat; Leporam reprimat, conservat & auget calorem naturalem.
27. Cum liquore vel vino mistus & gingivis impositus lenit odontalgiam.
28. Illitus quoq; ejus prodest in tinea capitis aliisq; generibus scabiei & pruritus cum ∇ chelidon. mixtus.
29. Nec non de hæmoptoicis, quibus vena in pulmonibus rupta profuisse, testatur Petrus Monavius episcopus Craton à Scholz. edit. 1719. & confir-

confirmat Petrus Castellus epistol. 2. contra Raimundum Minderer.

DOSIS.

Agutt. v. ad x. vel xij, in vehiculo convenienti.

OBSERVATIONES.

Diligenter observandum in exhibitione Spiritus Vitrioli, ne pueris, infantibus, aut iis, quibus aliquod membrum principale læsum, detur.

2. Picrocholi ab usu Spiritus Vitrioli propter mutuam ebullitionem ac effervescentiam maximè abstinerere debent.

3. Mulieribus in magnâ quantitate non dandus, quia ipsas non modo steriles reddit; verùm etiam utero infensus est.

4. Nec iis convenit, qui orificium Stomachi habent exquisiti sensus, ut nulla acria vel acida, sive Medicamenta, sive alimenta sumere queant, convenit. In conservâ Rosarum tutius sumitur, ut & in brodio gallinæ, vel carnis; ac credo enim ejus pingvedine & dulcedine brodii aliquantum corrigitur. Spiritum Vitrioli correctum cum floribus violarum vel Rosarum, Tincturam Rosarum indigitant Pharmacopæi.

3. Usus hujus, ut & Spir. Sulphur, ac Salis rarus & paucus esse debet, neque iis dandus hic Spiritus, qui aliquod membrum principale læsum habent, sicuti jam supra monitum est.

CONSERVA ROSARUM

VITRIOLATA.

R. Rosar. quando jamjam sese explicare, & in folia diffundere volunt, easq; minutissimè stavescentibus tamen partibus posterioribus prius remotis, instrumento incide, & singula libris postea adde lib. ij. Sacchari, quod ubi factum, instilla commixtis Spiritus Vitriolici tantum, donec conserva intense rubescere incipiat.

VIRES & USUS.

Omnibus Stomachi vitiis & imbecillitatibus opitulatur, eumque corroborat adversus vomitum, & omnem intemperiem frigidam à pituitosis & mucilaginosi humoribus, tunicis ejus in hærentibus orta corrigit. Inde cruditates tollit, flatus & ventos dissipat, & unâ eademq; operâ ciborum coctionem mirificè juvat. Corpus confortat, sitim extingvit, Epar & Splenem aperit, Diarrhææ & Dysentericæ medetur.

PROBATIO SPIRITUS

VITRIOLI.

Commendatur imprimis Spiritus Vitrioli, quando de eo aliquot guttulas in Cyathum vino plenum stillaveris, sese ebulliendo sursum allevet.

De
SPIRITU VITRIOLI
DULCI.

R. Spiritus Vitrioli,

Vini

*Vini ana ℥ss.
Sacchari candi ℥viii.
Sublima cer vel quater per Retortam,
& unientur inseparabiliter & dulce-
scent.*

DOSIS.

*Datur à gutt. x. ad xx. in vehicu-
lo convenienti.*

NOTA:

*Spiritus Oli dulcis etiam aliter
conficitur.*

SPIRITUS Oli ALIUS

Dulcis:

*R. Spirit. Oli vulgar. (rectific.) ℥j.
Capit. mortui (ex quo sal sit extra-
ctum) ℥iiij.*

*Destilla per retortam vitream in ♁. in
receptac. satis capax, sic prodit sub
dulcis, quem si dulciorem cupis, circula
cum Sp. V. & 4. aut 5. deinde abstrabe
Sp. V. sic habes spiritum Oli dulcem.*

*Keslerus 3. centur. 27. & Tenzel-
lius alium spiritum Oli dulcem seu
potius $\circ\circ$ cum aceto destillato de-
promunt. Contra dulcedinem ho-
rum spirituum salinorum vid. Nobiliss.
Conringium de Hermetic. me-
dic. c. 19. p. 254.*

De
MAGISTERIO SALIS
ABSINTHII, quod alii vocant SPI-
RITUM VITRIOLI COAGU-
LATUM ABSINTHIA-
CUM.

*R. Salis absinthii crystallini, & sum-
mè depurati q. v.*

*Huic affunde spiritus Oli tantum
ut cum eo secundum artem coagulari
& uniri possit, cum exuperantia ta-
men spiritus Oli.*

*M. ebullitione cessante coagula, & in
vitro subere clauso, ad usum serva.*

VIRES.

*Ventriculo languenti & officium
non facienti patrocinator.*

Dosis ad ℥ss. cum jusculo.

OBSERVATIO.

*Potest idem spiritus Oli coagu-
latus quoque cum aliis salibus ve-
getabilibus confieri.*

*Monet tamen Zvelserus, quod
omnium optimè cum Ole Oli (ceu
proprio) coaguletur ille, nimirum
sale, quod ex Olo summè calcinato
in aere relicto & astris imprægnato
extrahitur. Similiter etiam cum O
elegantè succedit coagulatio.*

*Totum autem coagulationis o-
pus in eo consistit ut spiritus Oli
corpus aliquod, quod ipsi non con-
trarietur, adjungatur: tale autem
est sal proprium & Sal Otri, tan-
quam salia acidiora.*

*Salia autem lixivialia, utpote ab-
sintii, tartari & similia, spiritibus
acidis contraria sunt, idcirco neces-
sum est, si cum similibus salibus spi-
ritus Oli aliorumve spirituum aci-
dorum coagulatio instituat, ut
multum spiritus inutiliter deperda-
tur tantum scilicet quantum fuerit
Salis coagulantis; tantum enim cir-
citer*

citer in se recipiunt Salia, antequam aciditas Spirituum acidorum indestructa vel immutata sese manifestare possit, quod cum Sale \odot vel \odot li proprio, tanquam salibus magis cognatis & acidis non contingit.

SPIRITUS VITRIOLI COAGULATUS ALIUS.

R. *Termin Sigillatam Strigens. affunde Spirit. \odot li, stent in loco calido, ubi refrixerint, simul coagulabuntur, inq; calido iterum solventur, &c.*

Hunc Spiritum coagulatum, si placet; inde Retortam vitream & destilla ex \odot . & destillabit liquor minus acidus quam \odot li, cohoba vice tertiâ, & nil nisi Phlegma exstillabit, adeoq; \odot li in retorta manebit conjuncto cum terra sigillata, qui in loco humido iterum liquefit.

De SPIRITU VITRIOLI PHILOSOPHICO STRIATO, vulgò Cohob $\frac{1}{2}$ ii.

R. *Aquam, quâ butyrum $\frac{1}{2}$ is precipitatum in Fr ium vita communiter dictum, hicq; sufficienter edulcatum est, acidulam.*

Filtretur denuò per chartam bibulam. Indatur aqua hæc phiolæ, imposito alembico, & ex arenâ destillat primò phlegma. Quamprimum in alembico Striæ apparent, mutetur vas recipiens. Cum disparerit, iterum mutetur vas recipiens.

Cum disparerit, iterum mutetur vas, & hic seorsim adseruetur. In fundo restitans Spiritus, novo recipiente apposito igne violentiori subdito, vel per retortam exstillatus, & sic ab omni terrestri materia $\frac{1}{2}$ ii liberatus, ad usum servetur.

S. Spiritus \odot li Philosophicus fixus. Non quod revera Philosophicus sit, sed ad differentiam vulgati spiritus, quod ille majoris operæ sit.

Dosis à gr. v. vj. ad ʒss . in conveniente liquore.

VIRES:

Potioris est virtutis, quam qui vulgari modo conficitur. Medetur febribus, Luem fream mitigat, Lienem & Mesaraicas resolvit, ventriculum debilitatum & à Phlegmate crasso infarctum confortat. In Melancholiâ, Hypochondriacâ, Epilepsiâ, omnibusq; affectibus capitis mirè prodest.

Plura qui volunt legant Joan Daniel Mylium. Agricola l. citatis, & Deodatum l. 1. à pag. 136. ad 145. Schröderum Pharmacop. lib. 3. c. 26. p. 488.

ELIXIR VITRIOLI,

R. Galang. minor. ʒss .

Calam. aromatic. ʒi .

Mentb. crisp.

Salvia acut. an. ʒss .

Cinamom. Elect.

Ecc

Caryo.

Caryophyllor.

Zingiber alb. an. ℥ij.

nuc. moschat.

Cubebæ an. ℥ij.

Lign. aloes ponderos.

Cortic. citr. an. ℥j.

M. & F. Pulvis, cui adde Sacchar. candi alb. ℥iij. postea bumeſcetur optimè Sp. Vini aut F. mixtura mellis instar: mitte illam in vitrum, atq; Ol. Oli Veneris seu Tritæ aut in horum defectu Sp. Oli aliquoties rectific. ad 4. digitorum eminentiam affunde, & tres aut quatuor septimanas digere; tandem tincturam per inclinationem aufer & filtra. Super relictam autem in mundo materiam Spirit. Vini suffunde & ulterius s. a. spagyricam, essentiam extrahere: Postea tincturæ extractiones mixtas, majoris efficacie ergo per 14. dies adhuc in MB. circula & ad usum serva.

Vires, Usus, Dosis.

Nobilius & efficacius stomachicum in totâ Repub. Medica nondum inventum esse, experientiam ipsam attestor, Idcirco breviter

& quasi in transcurso dicam, quod in ventriculi affectione qualicumque ingens & incomparabile sit secretum.

Datur autem cum aq. Stomachica Mynsichti vel menthæ crispæ vel aliis appropriatis &c. Supra modum Stomachum & intestina confortat, & simul omnia principalia membra refrigerata calefacit, & appetitum quam bellè excitat. Insuper ab Epilepsiâ & Apoplexiâ præservat, Cerebrum purgat. Caput totumque corpus multis Phlegmaticis catharris repletum exsiccat, illudque à dolore mirè tuetur.

In Epilepsiâ exhibetur cum aqu. Pæoniæ, Lil. convall. &c. In capitibus doloribus sæpè ab impuritatibus ventriculi Cerebrum lancinantibus offertur in aqu. Betonicæ &c. In omnibus febribus propinatur cum aqu. Centaur. minor. Carduibenedicti, &c.

Dosis à ℥ss. ad ℥j.

Vid. Mynsicht. armam. Sect. xvi. pag. 271.

CAPUT II.

DE

ALIO STOMACHICO,

Nempè

SPIRITU SALIS.

Spiritus Salis variis modis paratur: mihi verò sequens videtur utilisissimus.

R. Salis communis vel marini, quantum vis, solve & coagula aliquoties:

quoties, si libet. Hunc Salem vel in Hypocausto, vel alio calido loco siccatum misce cum terrâ figulinâ siccâ æquali quantitate, (adjectâ aquâ conveniente sufficienti) exempli gratiâ, ana lib. iij. & forma inde orbiculos rotundos seu oblongos nucis avellanæ magnitudine, qui siccantur. Exsiccatos Retortâ indè, apteturq; Recipiens amplum & clausis commissuris, admoveatur ignis gradatim. Primò exstillabit humor Aqueus, hinc sequentur albi Spiritus. Augeatur ignis, & eodem gradu servetur, ne Spiritus remittant, idq; eò usque, donec nihil Spirituum amplius egrediatur, refrigerato vase, invenietur Spiritus Salis, qui repetita destillatione per Alembicum rectificetur.

VIRES & FACULTATES.

1. Hic Spiritus singulare est Specificum in omnibus stomachi vitiis & imbecillitatibus. Nam mirificè eum roborat, in Aqua Menthæ.

2. Excitat appetitum ex Aqua Absynthii.

3. Appetitui canino, item dolori Pleuritico, Tumori Stomachi, Ardoriq; gulæ medetur, in Aqua Centaurii minoris.

4. Concoctionem ciborum mirificè juvat, in aqua menthæ.

5. Cruditates tollit, ventos & flatus dissipat.

6. Intemperiem frigidam ventriculi corrigit, ex eadem aquâ.

7. Præterea renovat hominem præsertim si aliquot folia Auri in eo solvantur; quia Omnia præservat.

8. Leprosos & alios tam virorum, quam mulierum morbos, in vino sumptus sanat, & sanguinem mundificat.

9. In Hydrope miscetur Sali Absynthii, vel aliquot guttæ in aq. Absynthii quotidie, donec Hydrops, quod fit in paucis diebus, evanescat, sumuntur.

10. Ad confortandum caput datur, in Aqua Betonicæ.

11. Ad cor in Aquis cordialibus, ut Melissæ, Borrag. &c.

12. Ad Hepatis vitia, in Aqua Cichorei.

NOTA:

Phthificis hæmoptoicis & quibus membrum aliquod principale læsum, non datur sine periculo.

13. Ad Splenis imbecillitatem, in Aqua Scotopendriæ.

14. In Peste cum aqua appropriata cordiali. Infecta etiam regio illo ungitur, Apostema retrocedit, & venenum sine noxa expellitur per aliud emanatorium. Si guttæ quatuor cum semiunc. Eleuarii Juniperi offerantur, expectato sudore, ut singulare commendat Theophrastus

Ecc 2

phrastus

phrastus in peste & venenis: quia confortat cor, & sanguinem purificat.

15. In aceto si offeratur, pellit sudorem Anglicum.

16. Renes & vesicam expurgat, calculum rumpit.

17. Lumbricos pellunt aliquot guttæ, in Aqua Absynthii.

18. In Colica quatuor vel quinque guttæ, in vino forti, præsentaneum remedium.

19. Pellit Febres in Aq. Card. ben.

20. In Ictero quatuor guttæ profunt, continuetur, donec patiens sit restitutus.

21. In Illiacâ, Dysenteriâ, Paralyfi, Apoplexiâ, Podagrâ datur commode.

22. Ulcera etiã interna sanat. Usus ejus ab Extra.

1. Cum aq. appropriatis mixtus, parti dolenti podagricæ inungitur.

2. Penetrat omnes venas, carnem, ossa, & promovet omnium ulcerum curam.

3. Ubi membra contracta, & de sese mota, sive sit contractura, sive Apostema, inunctio instituitur cum appropriatis unguentis.

4. Sic omnia ulcera Cacoethea, insanabilia, fetida, ut Fistulam, cancerum, Lupum & similia Phagadænicæ cum inunctione continuata in parvo tempore sanabis.

DOSIS.

Internè à gutt. iij. v. vel viij. in vehiculo convenienti.

OBSERVATIO.

Cùm diversa terrarum genera & alia aliis puriora, argillaq; , cui Sal immiscetur, ad eliciendum Spiritū, alicujus veneni ob varias rationes, arguatur, periculosum videtur in hoc destillandi processu tale quiddam sumere; Consultius verò, ut argillæ loco eligantur lateres novi cocti, vel terra sigillata.

Sic ergo Spiritus Salis simplex alio modo convenientius destillatur.

R. Salis marini Calcinati part. j.

Bol. Armen. vel terræ sigillata Strigens. pulveris. part. ij.

Cum aqua pluviali in pastam agantur, ut inde fieri possint orbiculi, quibus exiccatis, Retortam loricatam ad dimidium imple, & adaptato magno receptaculo, per ignis gradus fortiter destilla, primò phlegma, mox aucto igne & candente retortâ, spiritum album quî in B. M. à phlegmate separandus erit: Quod reliquum in cucurbitâ manserit, Spiritus Salis nimirum & faeces, ea per Retortam destillando separa, & sic Spiritum Salis elegantissimum cum ente terræ Strigensis, vel Boli Armeni embryonato maritatum tenes.

Quod

Quòd si pars spiritus in capite mortuo sese in destillatione receperit, ut ferè fit, tunc per aquam communem simul coquendo, ex eodem sal collectum, & priori modò destillatum, æquè efficacem spiritum prolicies.

Quod si ex capite mortuo sal toties prædictò modò extraxeris destillarisq; quousq; quidpiam salis in ipso restiterit, totum salem tandem in formâ spiritus, universas salinorum spirituum reliquias refundentem transire facies. Hujus in Febribus non vulgaris est usus, cum Aq. & Succo Veronicæ ac Sacchari liquore dulcificatis, bis in die ad ʒi. manè & vesperi: In lentis verò & quotidianis potètiôr hic ipse, quàm ullus alius.

SPIRITUS SALIS COM-

POSITUS.

Spiritum salis compositum & ad Medicos usus præstantissimum sic concinnabis.

R. Sal. Nitr. salis communis decrepitati ana q. s. misce cum tripla quantitate argillæ siccæ, & per setaceum actæ, impastæ, in globulos efforma, quibus exiccatis, retortam ad dimidium imple, & igne aperto, more consveto spiritum propelle. Hujus spiritus ℞ i. cum salis fusi ʒiij. 24. horis digere, ut sal adjectum solvatur, per retortam iterum

destilla, idq; toties, quoad placuerit cum novo sale, sic spiritum & auctiorem & fortiorem habebis: à quo per B. M. Phlegma abstrahe, & deinceps spiritum per Retortam in arenâ rectificâ, tandemq; cum spiritus vini rectificati partibus æqualibus conjunge, & in vase circulatorio aut Pelicano in cineribus commacerando, atq; iterum rectificando, spiritus istos Vini scilicet & salium inseparabiliter unitos, & spiritum salis compositum notandæ virtutis inde conficies, ad vitam in multos annos propagandam, morbosq; propellendos egregium auxilium.

USUS.

In primis autem Ictericis summe prodest, Hydropicis, item Vermiculosis.

Dosis grana 6. 8. in vino, Aqua vitæ, & alio appropriato, ad Hygienam, singulis septimanis semel vel bis duntaxat. Exterius illicus podagram lenit, in Aq. vitæ vel Tilliæ Epilepsiam curat: deniq; quicquid de Oleo seu spiritu salis aqua Paracelsum aliosq; neotericos patet, id ipsum hic potentissimè præstabit.

Porro quâ ratione omnium vegetabilium sales elegantes fieri possint, ab Authoribus hinc inde docetur. Hos tamen si transparentes & salis nitri instar pellucidos ac

Ecc 3

Crystal-

Cryſtallinos habere velis, tunc re-
cipe cujuſcunq; Vegetabilis cine-
res probè calcinatos, eoſq; viciffim
in reverberii furno cum pari florum
Sulphuris quantitate mixtos calci-
na, quoad omne Sulphur ab igne
crematum fuerit, tandem aquæ ca-
lentis beneficio ſalem extrahe, fil-
tra, coagula, ſeu ut artis eſt, in loco
frigido in Cryſtallos age. Hi ſales
& optimi ſunt, nec lixivium redol-
ent, nec facilè in deliquium abeunt,
ſed mirificè operantur.

V. G. Sal Abſynthii hoc modò
paratus per Vomitum purgat, pe-
ctoris & Ventriculi impuritates ex-
pediendo, ſi drachm. ſem. cum unc.
ij. aquæ propriæ aſſumatur; qui ſal
etiam in tertianâ magni ſecreti lo-
co adhibetur, ut & ejuſdem ſalis
ſpiritus, qui in Hydrope magnum
eſt remedium.

Sic autem è Vegetabilium Salibus
pretioſos ſpiritus deſtillabis.

R. Silicum contuſorum, Sabuli
puri, Salis cujuſcunq; Vegetabilis. V.
G. Abſynthii ana q. ſ. per retortam lo-
ricatam, primò lento igne, ne Sal fluat,
deſtilla, mox ubi Spiritus albi prodie-
rint, fortiore igne, flammæ ſcilicet,
pelle, ut etiam ſpiritus ſicci prorumpât.

Phlegma in B. rectificando abſtra-
he, & capiti mortuo ad Salem extra-
hendum calidum aſſunde, extractum
filtra, coagula, coagulatum viciffim,
capitis mortui extractione ſapiùs re-

petitâ, deſtilla, donec totus Sal in ſpi-
ritum abierit, qui ſpiritus Salis dicitur
cujuſcunq; Vegetabilis, qui mirabilis
eſt in uſu Medico, pro varia ſimplicis,
ex quo fuit extractus, naturâ: pro-
pria herbe Eſſentiam & tincturam
mirè extrahit, ad Medicos uſus admi-
rabilem. Deodatus l. 2. panthei Hy-
giaſtic. c. 1. pag. 8. 9.

Sic & Martinus Blochvitiuſ, D.
Phyſicus Oſchatzenſis, ſpiritum ſa-
lis ſambucinum. Anat. Sambuci
ſect. 2. c. 5. pag. 44. 45. 46. deſtil-
lat ſeq. modo; Inquiens,

Non ſolum ex floribus & foliis Sam-
buci poſt deſtillationem aquarum, &
ſuccorum expreſſionem ad hunc uſum
accommodis, ſed & tota arbore Sam-
buci Sal paratur.

Sunt nimirum ſiccanda omnia, &
in foco mundo accendenda, apertâq;
flammâ in cineres redigenda, ex cine-
ribus per Aquam puram limpidaſ fac
lixivium aquam novam roties reaf-
fundendo, donec omnis ſalsedo extra-
cta ſit; Lixivium filtratum in vaſe
ſictili, vel rigillo ad carbonem lento igne
coque, ut aqua exhalet, & Sal relin-
quatur. Qui iterata ſolutione & coa-
gulatione purificandus eſt.

Illuſtriorẽ huiusmodi Sales pu-
rificandi modum mediante Spiritu,
ſeu oleo ſalis communis exhibit in
Enchirid. Hermet. Finckiuſ c. 19.

Quidam hunc proceſſum lau-
dant.

R. Ci-

R. Cineris Sambuci combust. & Sulphuris equali pondere, mista calcinentur, igne Reverberii, vel in fornace figulina: extrahere postea cum Aq. flor. Sambuci lixivium, quod filtratum & ad dimidium lento igne absumptum reponere in cellam subterraneam, ut Sal inde in Crystallos concreseat.

SPIRITUS SALIS Sambucinus.

R. Salis Sambucin. ℥. i.

Salis Commun. ℥. iij.

Optimè trita, ac invicem mista imponere Retortæ luto obductæ, adbibitoq; recipienti amplo & clausis commissuris ignem gradatim admove: primo exstillabit humor aqueus, hinc sequetur Spiritus: Auge ignem, & in eodem gradu serva, ne Spiritus remittant, idq; eousq; donec nihil spirituum amplius egrediatur, Recipiensq; clarum fiat. Refrigerato vase lutoq; quod Retortæ collum cum recipiente colligatum tenet, linteo madido per horam, donec recipiens absq; vitri fractione abstrahi possit, humectato, invenies spiritum Salis Sambucini, qui repetitè per Balneum destillatione à Plegmate suo liberandus erit.

Plura qui desiderat scire, legat Joann. Daniel. Mylium, Basilic. Chymic. l. 5. c. 4. à pag. 705. ad 732. Item D. Joann. Agricola part. 2. Oper. sui Chymici Germanici, titulus de Sale à pag. 772. ad 797. Untzerum in Physiologia sal. à pag. 155. ad finem.

De PRÆPARATIONE SPIRITUS SALIS DULCIS.

Circa descriptionem Spiritus Salis communi more destillati, lubet in gratiam benevoli Lectoris rationem præparandi Spiritum Salis dulcem, nec non viridem hic palam facere.

R. Spiritus Salis,

Spiritus Vini ana q. v.

Sublimentur ter vel quater per Retortam, & uniantur inseparabiliter, & dulcescent.

VIRES ET USUS.

Huic Spiritui si addatur Saccharum candum pulverisatum, fit utile Medicamentum, ad præservandum à putredine. Hinc singulare remedium in Peste, aliisque morbis Epidemialibus.

De SPIRITU SALIS VIRIDI.

Spiritus Salis Viridis paratur, si fragmenta laterum in fornace calcariâ igniantur in olla, atq; in alia ollâ huic superimposita. Sal caloris vi liquefcet, & ubi utrumq; accidit, fundum ollæ sale liquefactum continentis ferreo rutabulo pertundatur, ut Sal liquefactus in fragmenta laterum ignita desfluens cum iis impastetur. Fragmenta ista indantur Retortæ, & ut in Spiritu Vitrioli fieri solet, destillatio instituat.

CAPUT

CAPUT III.

DE

SPIRITU VENERIS ET MARTIS.

Spiritum ζ ris, ut Chymicè efficias, opus est tibi Vitriolo utriusque quod modo sequenti paratur.

R. Laminati ferri, vel Veneris, (una enim est utriusque via) quantum vis, scinde in frusta magnitudinis semihaleri, fac stratū super stratum tum cum sulphure pulverisato in tigillo lutato, pone in igne Rota. Ignis ab initio rigillum non attingat, sed paulatim admovendo augendus est, quem ultimò fortificabis.

Ita accenso Sulphure, calcinantur prædicta lamina, quod intra horam abfolvitur. Ubi omnia refrixerunt, exime nigrosineritiam materiam instar aris usti, & tritam cribra, eamque in olla non vitreatâ aperta positam per transversum (ut in præparatione vitri Antimonii sit) move diligenter, supra ignem carbonum, ne lique scat, & Vitriolum in cupro evanescat, sic Sulphur incenditur vel evaporat, move cum ferreo, vel cupreo instrumento, prout Vitriolum facere intendis de latere ad latus, ubi ferro vult adhaerere, tunc satis est, & ab igne aufertur.

Pulverisatam hanc Veneris calcem pondens, & ad quamque libram accipe Sulphuris tres lotones, misce, & in

olla pone ad latus, move super lentum ignem per quadrantem horam, usque dumz olla quasi candescat. Cuprum mollescit instar paste, & ferro adhaeret: Frigescat, ac tritum cribretur.

Adde denudò ad lib. i. tres lotones Sulphuris, calcina, ut antea, per quadrantem horam. Hoc quinquies, sexies, vel septies repetitur, tunc calcinatio est absoluta.

Nota diligenter, ut calx semper benè siccet, & ad lib. i. saltem uncia cum dimidia Sulphuris præcisè sumatur. Calcem metalli tritam minutissimè accipe, & affunde in patinâ lignea, aquam calidissimam, solvetur calx, & aqua è Venere erit carulea, cola, colatam evapora, supra ignem incoquendo mediocriter, donec quasi crustam acquirat, reliquum in frigidò concreseat, sic habebis è cupro pulcherrimum Vitriolum caruleum, è ferro viride. Fæces in aqua fundo remanentes sicca, & non solutas, iterum cum Sulphure calcina, ut prius fecisti, servato pondere priori, postea lixivium fac, quod siteratum evaporabis.

Hoc repete, donec tota calx in lixivium abeat: Inde in terreo vase Gorlicensi, aut Waldenburgensi, vel in cucurbitâ magnâ vitrea (cave, ne

rumpatur

rumpatur) fac evaporet, donec crustam nanciscatur, pone in loco frigido, tunc in fundo Veneris Vitriolum in strias defidet, sapore sub dulci, aufer aquam, & sicca Crystallus concretos.

Aquam remanentem iterum in coque parum, & in frigidum locum se collocetur, denuo concrescunt lapilli, reiterando, donec totum in Vitriolum abeat. Possunt etiam bacilli imponi, ut Vitriolum eo melius adharere possit. Sulphur illorum fundum petens seorsim servetur ad suos Usus.

OBSERVATIO.

Ex his duobus Vitriolis nimirum Ferri & Cupri, Spiritus & Oleum Chymicè præparari possunt, vulgari ac cognitò modò, longè majoris efficacix & virtutis, quàm è Vitriolo communi.

Hoc pacto habetur fons acidus Artificialis. Acetum Esurinum est in hoc Sulphure Vitriolato sine corrosivo præparato, perfectum arcuum in corroborando langvente Ventriculo.

Vide Theophrastum in lib. de vitâ longâ, & in libro de Tartaro circa finem.

Plura legantur de ðre apud Joan. Daniel. Mylium Basil. Chymicæ 1. 3. part. 3. à pag. 286. ad 297. & Crollium in Basil. Chym. pag. 219.

Hujus Olei Vitrioli Vires & Usus.

Paracelsus vocat partem Pharmacopoli quartam, & cuilibet Pharmacopœo ita commendat, ut sit instar Lapidis angularis in suâ Officinâ.

1. Utimur 6. vel 8. guttis in vino aqua menthæ, vel quod melius, in jure carnis calido, in debilibus ventriculis frigidis, quia concoctionem promovet.

2. In calculo & arena, in aqua ononidis.

3. In Suffocatione matricis, in aqua Artemisiz.

4. In Febribus, stomachi caloribus, siti 12. vel 15. guttæ in aq. Centaurii minoris, vino Rosarum, Anthos.

5. In omnibus morbis capitis, in Aq. Lillii Convall. vel Lavendulæ.

6. In Ictero efficax est, in Aqua Chelidoniz ad 15. vel 20. gutt. cum sudore.

7. In peste miscetur cum Saccharo candi & Ele&uatio Juniperino, & sic etiam loco prophylactici sanitatis utimur.

NOTA:

Phthisicis hæmoptoicis & quibus aliquod membrum principale læsum, non datur sine periculo.

8. Inuncti Lithargyro, & malè affecti, oleo Vitrioli cum Theriacâ mixto sudando restituntur.

9. Externè Alopeciam unam
fff quamq;

quamq; , & Tineam tribus diebus illinendo per se, vel cum aqua Chelidoniae curat.

10. Tollit omnem serpiginem, scabiem, pruritus, & quicquid cuti solet adherere, Tentiginem pravam, Syrones. Sed sine misericordia fiat inunctio, & pro defensivo opodeltoch adhibeatur.

11. Post evacuatum corpus, cum Theriaca s. aquis appropriatis ferè in omnibus morbis exhiberi potest. Aciditate enim sua putredinem omnem arceat, partium verò tenuitate obstructions pellit.

D O S I S.

Modus exhibitionis est saporis in acidum mutatio:

Dantur in Aqua Acetosæ vel specificâ aliâ potandæ tot guttæ, quot dentes stupidos non reddunt, manifestam tamen gustui aciditatē conciliant. Per se nullus sit ejus usus, sed cum vehiculo, & parvus. Dum utimur, probè debet agitari, cum suo vehiculo, quia gravitate suâ fundum petit, Vid. Bas. Ch. Croll. p. 218.

CAUTIONES.

Propter aciditatem prodest ventriculo langvido, in quo tamen nulla est Cholera aut Apostema. Alioquin est ebullitio mutua & effervescentia, (Abstineant ergò Cholericæ & Picrocholi à noxiâ ipsius usu) ut videmus in oleo Tartari, & Aquaforti, quæ se invicem non compatiuntur. Similis est ratio in jecore.

2. Usurus hõc oleò in vehiculò convenienti calido faciat. postea contineat se in lecto, ac sudet.

Videmus enim ejus operationem in majori mundo, in frigidò non perfici, sed in calido: talis etiam est ipsius operatio in microcosmo.

Porrò Oleum Vitrioli utriusq; pulcherrimo colore, ac durabili tingit expressos succos

Rosarum rubr.

Violarum,

Florum Paon.

Papav. Sylv.

Item Extractũ Alkermes, &c.

CAPUT IV.

DE

SALE ABSINTHII.

SAL ABSINTHII singulare Stomachicum, cujus præparationem cum visibus suo loco invenies.

Item SAL MENTÆ, qui præcæteris quoque validè emendat frigidam ventriculi intemperiem, & concoctio.

concoctionem juvat. Flatus discutit, & omnia reliqua, quæ ad corroborandum ventriculum spectant, præstat.

DOSIS.

Datur à ℥i. ad ʒss. in vehiculo debito.

Olei ejus est idem usus, sed Doses discordant; dantur enim hujus tantum aliquot guttula in Vino, vel Aquâ Mentæ.

CAPUT V.

DE

PULVERE ARAONIS QUERCETANI.

R. Radic. Araonis preparata, ut docebitur ʒij.

Rad. Acori vulgar.

Pimpinella ana ʒi.

Oculorum Cancræ ʒss.

Cinamomi ʒiij.

Salis Absynthii,

Juniper. ana ʒi.

Sacchari rosat. q. s.

Conficiatur pulvis gustui gratissimus.

VIRES & USUS.

Hic pulvis licet paratu sit facilissimus, nec ex numerosa ingredientium aut aromatum multitudine præparetur: exhibetur tamen non tantum ad ventriculum corroborandum, cui propriè convenit, sed etiam ad capitis affectus, ad Hemictanias acutissimas, Vertiginem, Melancholiâ Hypochondriacam, Cachexiam, & similes affectus.

Ad calculum quoq; & Febrem quartanam porrigitur. Habet enim facultatem deoppilandi Epar, Lienem & totum mesenterium, & dissolvendi, & liquefaciendi Tartarum

glutinosum, qui plurimorum morborum causa existit.

PRÆPARATIO ARAONIS.

Colligenda est hæc radix, dum vix inter dumeta germinare incipit, ac antequam ejus Virtus in folia se dispergat, mundanda optimè, & lavanda: postea in orbiculos dissecta infundatur cum Vino albo, & maceretur in loco frigido per 24. horas vino duobus digitis transversis super-natante. Enumeratis horis elapsis, effundatur vinum, & separetur per inclinationem: & rursus affundatur novum vinum album, repetitâ adhuc maceratione eadem per 12. horas, ut nimia acrimonia, & vis pungens ejusdem Salis Aronici mitigetur, quæ aliàs tangentium manibus pustulas sive bullas inducit, easq; exulcerat.

Radix post macerationem reficetur ad ignem lentum, vel in furno, videlicet in quo panificia modò co-

Fff 2

&3

Etā fuerint, deindē reducatur in pulverem ad eundem usum, ut supra. Vid. Phar. rest. Quercetan. pag. 273.

Dosis à ℥i. ad ʒss.

Pulvis alius Stomachicus & Epaticus.

R. Spec. Diarb. Abbat.

Cryskall. Fri ana ℥ij.

Trochisc. de rosis ℥i.

Fri Glaci ʒss.

Salis absynthii.

Cinamomi.

Cichorei, no. ʒss.
Magister. Corallor. ʒss.
Spiritus Salis nostri coagu-
lati ana ℥i.

Sacchari rosat. tabul. ʒvi.

Fiat pulvis. S. Magen und Leber-
Pulver.

VEL.

R. Pulver. Stomach. Querc. ʒiij.

Faecul. Aron ʒi.

Panac. bolsatic. ʒii.

M. D. S. Magen-Pulver.

CAPUT VI.

DE

AQUA STOMACHICA.

Recip.

R. Adic. Ireos. Flor.

Cinamom.

Cortic. Citr. an. ʒvi.

Sem. Anis. ʒi.

Caryophyll.

Cardomom. minor.

Nuc. moschat. an. ʒij.

Meliss.

Majorn.

Flor. Tiliar.

Herb. Paralyf.

Pæon. an. Mʒ.

F. destillatio in Balneo cum Sp. Vin.

q. s. S. Magen Wasser.

**SPIRITUS FRU-
MENTI.**

R. Tritic. in molâ grosso modo. com-
minut.

Sem. Absynth. an. q. v.

Aqua calide superfunde q. s. adde fer-
cum q. s. stent in digestionē per ali-
quot dies. Tunc destilla, destillatum
rectifica.

VIRES:

Excellens stomachicum, atq; idē
Plebi maximē expetitum.

De

**SYRUPO DE ABSINTHIO
PENAE,** qui apud Parisienses
in maximo pretio ha-
betur.

R. Cortic. Citr. Saccharo condit. &
in taleolos dissect. Mʒ.

Coagu. in aqua partibus aqua Cichor.
& agrimon. uq; ad putrila-
ginem.

Expres-

Expressioni fortiter facta adde
Succ. Cydonior.

Aq. Absynth. pontic. an. ℥ss.

Quibus simul mixtis infunde per
quatrimum Schananth. ℥iiij. in va-
se benè clauso vitreato supra cine-
res calidos. In expressione forti

ter factâ dissolve Sacchar. albiss. q. s.
Coquantur postea in Syrupum per-
fectum, in quo calente dissolve
Ambra Cineritiæ ℥i.
— Seruetur postea in Vitro bene
clauso.

CAPUT VII.

De
EXTRACTO STOMACHICO.

Recip.

Spec. Aromat. rosat. ℥i.

Calami Aromat.

Galanga.

Ligni Aloës ana ℥ss.

Cinamomi.

Macis.

Nuc. Moschat.

Menta sicca ana unc. i.

Sem. Fenic.

Anisi.

Coriandri.

Cortic. Citri sicca ana unc. i. ss.

Rosar. rubr. M. iiij.

Cum spiritu Vini fiat Extractum se-
cundum artem.

VIRES & USUS.

Ventriculum & cor confortat;
Nauseam & Vomitum sedat, & va-
let contra putrefactionem in parti-
bus Ventriculi. Membra vero nu-
tritionis calefacit, ac Ventositates
dissolvit, & terminat

Dosis à ℥i. ad ℥ss. in pelliculo con-
veniente.

Ex his iterum potes varias Me-
dicamentorū compositiones con-
cinnare, exempli gratiâ.

R. Salis Absynthii ℥ss.

Mentha ℥i.

Pulv. Araon. Quercetani ℥ss.

Fiat Mixtura.

Dosis ℥i. in Vino, vel Aqua mentha.

Aliud.

R. Ol. Absynth. destill. ℥ss.

Menta.

Cinamomi.

Garyophyll. ana gutt. x.

Fiat Mixtura, detur in vitro. Sigh.

Olea Stomachica.

Dosis, gutt. iv. vel vj.

Aliud.

R. Ol. nuc. moschat. express. ℥i.

Cinamomi.

Garyophyll.

Ol. Mentha ana gutt. viij.

Sacch. alb. fin. unc. iiij.

Aq. Rosar. Oprim. solat.

Fiant Rosul. s. a. di. conve-

ff 3

nienter

nienter. Dosis Rot. vj. vel vij. mane & Vesperi.

Aliud.

R. Spiritus Olii ℥iſſ.

Oli,

ſris ana ℥ſſ.

Commisceantur & dentur gutt. vi. vel viij. in aqu. specifica, vel brodio carnis.

Aliud.

R. Aqu. Vita mul. unc. iijſſ.

Mentha,

Absynthij an. unc. ſſ.

Stomachalis unc. i.

Spirit. Oli,

Oli ana ℥ſſ.

Misce, & da unum vel duo coclearia ante pastum.

CAPUT VIII.

DE

TINCTURA ABSINTHII.

Hæc Tinctura ita præparatur, ut ter Spiritus Vini rectificato Herba Absinthii sicca affundatur, & semper post aliquot dies herba exprimatur & Tinctura pulveri novo reaffundatur, ultimò filtretur & uſui reponatur.

VIRES ET USUS.

Hæc Tinctura ad guttas xx. in vehiculo convenienti data summum est arcanum in langvente Ventriculo.

TINCTURA ABSINTHII ALIA CUM LIQUORE ① Alcahestico Glauberi:

R. Fol. Absinth. cum florib. vel siccor. vel Recent. q. ſ.

Liquoris alcahestic. vegetab. q. ſ.

Digerantur per aliquot dies, in calore leni. Decantetur liquor imprægnatus tincturâ Absinthii: filtretur per linteum subtile, & in singulari vase seruetur. Super residuâ

herbam novus infundatur liquor, & sic deinceps. Collectus omnis humor misceatur cum Sp. Vin. Hic extrahit tincturam, saturato odore plenam, & virtutibus illustrem. Dosis ad ℥ſſ. & ultra.

Sumitur inhaustu Vini boni.

ESSENTIA ABSINTHII COMPOSITA:

R. Summitat. Absinth. vulgar.

Pontic. tenui fol. an. Mſſ.

Fol. & Flor. Centaur. min.

Agerat. an. Mi.

Flor. Rosar. rubr. Mſſ.

Viol. Mart. cum caulic. q. v.

Cortic. Citr.

Aurant. sic. an. ℥ſſ.

Lign. Sancti. ℥vi.

Rad. Zedoar. ℥i.

Acori veri,

Tormentill. an. ℥ſſ.

Caryophyll.

Cinamom.

Canell.

Canell. alb. an. ℥vii.

Macis,

Nucis Moschat.

Caryophyll. aromat. an. ℥i.

Incis. & contus. grossomodo affunde

Spirit. Vin. opt. q. s.

In arena stent per tres & p. Spiritus
tinctus exprimat. Colatura per lin-
teum facta

Adde Species novas. Id tertio vice
repetatur, donec extractio Spiritus
Vini odorem & saporem amiserit.

VIRES:

In Ventriculi & Hypochondrio-
rum infirmitatibus à causâ frigidâ
prodest. Quartanis auxilio est.

Dosis ℥ss. ℥i. in Vino vel Cerevisiâ.

De

TINCTURA CALAMI
AROMATICI.

Hæc Tinctura præparatur, ut an-
teâ dictum est.

VIRES & USUS.

Vires, Usus & Dosis hujus Tin-
cturæ conveniunt Tincturæ Absin-
thii.

TINCTURA STO-
MACHICA.

R. Flor. Rosar.

Absinthii,

Centaur. min.

Calam. aromat. an. q. s.

Fiat Tinctura cum Sp. Vin.

De

MIXTURA STOMA-
CHICA.

R. Tinctur. Absinthii,

Calami aromat. ana ℥ss.

Salis absinthii ℥i.

Spiritus Salis vel Vitrioli vel Eli-
xiris Proprietatis ℥i.

Misce, & da aliquot gutt. in vehiculo
stomachico.

P A R S XIX.

DE

SPECIFICIS EPATICIS.

C A P U T I.

DE

CROCIS MARTIS APERITIVIS.

Recip.

Laminas è ferro vel Chalybe pu-
ro ductas, obline eas aceto de-

stillatò, Oleo vel Spiritu Tartari,
vel Vitrioli, Colloca in cellam, &
post aliquot dies Crocum deraden-
dum